

Kungl. Maj:ts tal

på rikssalen vid Riksdagens öppnande

den 15 januari 1906.

Gode herrar och svenske män!

Jag hälsar Eder, svenska folkets målsmän, hvilka i denna stund ären församlade till ett första lagtima riksmöte efter skedda nyval till Andra kammaren. Det förflutna årets hotande dagar hafva nu, Gud vare lof, aflösts af en lugnare tid. Må vi likväl aldrig förgäta att i det som timat finna en allvarlig maning att samfällt uppbjuda alla krafter till befordrande af vårt högt älskade fäderneslands ära och väl!

Sedan senaste lagtima riksdag hafva tvenne för Mitt hjärta kära tilldragelser timat inom Min släkt: Min äldste sons sons förmälning med prinsessan Margaretha af Stora Britannien och Irland, en förbindelse som väckt stor glädje hos Mitt folk, samt Min tredje sondotters prinsessan Astrids födelse.

Rikets förhållande till främmande makter är tillfredsställande. För behörigt tillgodoseende af våra intressen har Jag ansett Mig böra upp-
rätta diplomatisk förbindelse med vårt västra grannland, oaktadt Riksdagen ännu ej kunnat bevilja därtill nödiga anslag.

I vår viktigaste inrikes-politiska fråga — utsträckning af valrätten till Riksdagens Andra kammare — kommer förslag att föreläggas Eder. Förslaget afser att utvidga rösträtten i hufvudsakligen samma utsträckning som 1904 och 1905 års förslag. I motsats mot dessa innefattar det bibehållandet af nuvarande system med enmansvalkretsar och tillämpar samma system jämväl å de städer, som hafva att välja flera riksdagsmän. Väl har Jag förut föreslagit proportionellt valsätt och vet att många insiktsfulla och varmhjärtade fosterlandsvänner, hvilka omfattat denna tanke såsom enligt deras mening ägnad att befrämja rättvisa, skola tveka

att öfvergifva sin en gång intagna ståndpunkt. Andra önska — jämväl de i öfvertygelse att hvad de eftersträfva är rättvist och skulle lända till fosterlandets sanna väl — att valrätten måtte utsträckas i ännu större grad än förslaget innehåller. De ene som de andre böra för sig uppställa den i sanning allvarliga frågan, huruvida icke rösträttens *snara* utsträckning är af den öfverväldigande vikt, att deras betänkligheter böra få vika.

Näst efter röstrattsfrågan påkallar arbetarfrågan statsmakternas uppmärksamhet.

Det är Min förhoppning att ånyo kunna förelägga Eder ett förslag till lag om medling i arbetstvister, ämnad att i afsevärd grad förebygga de för arbetsgifvare och arbetare samt i sista hand för hela samhället ödeläggande strider, som nu alltför ofta utbryta.

Ät den viktiga frågan om ordnande af förhållandet i öfrigt mellan arbetsgifvare och arbetare likasom ät spørsmålet om ålderdomsförsäkring ägnar Jag omsorgsfullt öfvervägande. I den senare frågan torde Jag måhända under riksdagens lopp förelägga Eder ett principförslag. Den förra, som kräfver en ytterst noggrann förberedelse, kan ej af Mig upptagas vid denna riksdag.

Näringarnas kraftiga understödjande måste vara ett hufvudföremål för statsmakternas omsorger. Ät sakkunniga män har Jag uppdragit att förbereda välbehöfliga ändringar i vattenrättslagstiftningen. Frågan om, i hvilken form den för handel och sjöfart så fruktbringande frihamnsinrättningen lämpligast må kunna införas äfven i vårt land, är under beredning.

Den utgiftsstat, som förelägges Eder, utvisar en betydande förhöjning i jämförelse med innevarande års stat. Till en stor del är dock denna höjning endast skenbar, då Jag, tillmötesgående Riksdagens välgrundade framställning och i afsikt att åstadkomma betryggande soliditet i statsregleringen, låtit upptaga förslagsanslagen till behöriga belopp.

Upprätthållandet af diplomati och konsulatväsende kräfver efter unionens upplösning betydande tilläggsanslag såväl för senare hälften af år 1905 som för innevarande år.

Under det förflutna året har Jag sett Mig nödsakad att för militära ändamål tillita det så kallade mindre kreditivet. Hvad däraf användts anser Jag böra fyllas genom anslag å statsregleringen och föreslår Eder därför att vid innevarande riksdag till detta ändamål afsätta ett belopp.

Upprätthållandet och stärkandet af vårt försvar måste alltjämt fordra stora ekonomiska uppoffringar. Sålunda äskar Jag bland annat för armén ett större belopp till mobiliseringsammunition och ett till omuniformering samt för flottans förstärkande anslag till trenne nya jagare och elfva torpedbåtar.

Å sjätte hufvudtiteln äskar Jag betydliga af människokärlek påkallade anslag till hospitalsväsendet.

Å åttonde hufvudtiteln föreslår Jag Eder en reglering af folkskolelärares aflöning i syfte att lätta denna för vårt folks uppfostran så viktiga kårs bekymmer för den dagliga utkomsten.

Till anslagsbehovens täckande föreslår Jag utom höjning af vissa redan befintliga skatter införande af stämpelskatt såväl vid öfverlåtelse af aktier och banklotter som vid emission af nya aktier eller lotter i redan bildade aktiebolag och solidariska bankbolag. Dessa skatter äro af natur att utan svårighet kunna bäras af dem, som däraf träffas.

Det är Mig mycket kärt att kunna föreslå Eder en höjning i det bevillningsfria afdraget, ägnad att bringa lindring åt dem, som svårast tyngas af skattebördor.

På lagstiftningens område ärnar Jag förelägga Eder förslag till vissa ändringar i strafflagen, till villkorlig frigifning och till villkorlig dom. Sammanställda afse dessa förslag att möjliggöra en skärpning i straffet för de förbrytare, som däraf gjort sig förtjänta, och ett mildare behandlingsätt för dem, hvilka ingifva hopp om förbättring. Vidare kommer förslag att framläggas för Eder till en lag om kontroll å ångpannor. I fråga om förslaget till lag om förbud i vissa fall för bolag att förvärfva fast egendom afvaktar Jag Min högsta domstols yttrande.

Nedkallande Guds välsignelse öfver Eder och Edra arbeten förklarar Jag detta riksmöte öppnadt och förblifver Eder, gode herrar och svenske män, med all konungslig nåd och ynnest städse välbevågen.